

**VISOKA POSLOVNA ŠKOLA
STRUKOVNIH STUDIJA
ČAČAK**

SEMINARSKI RAD

Razlika između kvalitativnih i kvantitativnih istraživanja

Mentor: _____
Profesor: _____

Student: _____
Br.Indeksa: _____

Feminizam: povjesni razvoj radikalnog feminizma

Sažetak:

Feminizam je društveni pokret koji se zalaže za položaj žena u društvu te traži političku, ekonomsku i socijalnu jednakost između muškaraca i žena. Feminizam se kao pokret djeli na marksistički, liberalni, socijalistički, potstrukturalistički i radikalni. Radikalni feminizam je grana feminizma koja promatra žensku potlačenost ili vlast patrijarha kao osnovni sistem moći na osnovu kojega su organizirani odnosi u zajednici. Radikalni feminizam razmatra zašto žena mora prihvatiti određenu ulogu u društvu samo na osnovu spola te pokušava povući liniju između biološki i kulturološki determiniranog ponašanja.

*Radikalni feminizam razvio je Pokret žena kasnih 1960. u SAD-u. Prve važne radikalno feminističke publikacije su *Notes from the First Year*, *Notes from the Second Year* i *Notes from the Third Year*. Najvažniji radikalno feministički-pokreti su Pokret žena, Nacionalna Organizacija za Žene(NOW), Njujorške Radikalne Feministice, Feministkinje i Radikalne Lezbijke.*

Ključne riječi: feministkinje, radikalne feministkinje, ženski pokreti , muškarac, žena

UVOD:

Ovu temu sam odabrala jer smatram da je feminizam kao pojava mistificiran i nejasan te su ljudi često puni predrasuda. Smatra se da su feministkinje žene koje mrze muškarce, agresivne, protiv institucije obitelji, nisu tradicionalne i žele nadmoć na muškarcima. Činjenica je da unutar feminističkog pokreta postoje izrazito radikalne struje koje se služe nasiljem i mržnjom ali to nije dovoljan razlog za odbacivanje feminizma. Unutar svake ideje i pokreta postoje radikalni smjerovi ali to nije razlog da bi se te ideje odbacile. Zašto bi s feminizmom bilo drugačije? Kao temu odabrala sam povijesni razvoj radikalnog feminizma jer je radikalni feminizam kao pokret imao najviše negativnog utjecaja na sliku o feminizmu. U ovom radu pisati ću o razlozima nastajanja radikalnog feminizma, radikalno-feminističkim pokretima i važnim djelima koja su obilježila radikalni feminizam.

RADNI DIO:

FEMINIZAM:

Riječ feminizam dolazi od latinske riječi *femina* što znači žena.

Feminizam je društveni pokret i svjetonazor koji se zalaže za unaprijeđenje položaja žena uklanjanjem spolne dominacije i diskriminacije. Može se reći i da je feminizam pokret žena za oslobođenje od podređenog položaja u društvu i obitelji te za ekonomsku, političku i pravnu jednakost s muškarcima te za punu društvenu i kulturnu emancipaciju.

Feminizam započinje s prosvjetiteljstvom, modernom demokracijom i liberalizmom te s promjenljivim intezitetom, taktičkim oblicima i temama javnog djelovanja traje do danas. Prvi feministički zahtjevi bili su usmjereni prema postizanju jednakih mogućnosti žena pri izobrazbi, zaposlenosti i politici. Moderna feministička misao započela je potkraj osamnaestog stoljeća djelom Mary Wollstonecraft *Obrana prava žene*. Tijekom devetnaestog stoljeća naglasak je bio na borbi za žensko pravo glasa a ispunjenjem tog cilja početkom dvadesetog stoljeća završava prvi val feminizma. Šezdesetih godina dvadesetog stoljeća započinje drugi val kojemu su

intelektualni izvori knjige Francuskinje Simone de Beauvoir i Amerikanke Betty Friedan. Obje su knjige snažno utjecale na oblikovanje samosvijesti mnogih žena. Nakon toga feminizam se kao pokret razgranao u više smjerova: liberalni, marksistički, radikalni, socijalistički i poststrukturalistički feminizam.

RADIKALNI FEMINIZAM:

Radikalni feminizam je grana feminizma koja promatra žensku potlačenost ili vlast patrijarha kao osnovni sistem moći na osnovu kojega su organizirani ljudski odnosi u zajednici. Radikalni feminizam razmatra pitanje zašto žena mora prihvatiti određene uloge u društvu samo na osnovu spola isto kao što postavlja pitanje zašto muškarci prihvaćaju isto. Radikalni feminizam pokušava povući liniju između biološki i kulturološki determiniranog ponašanja kako bi što više oslobodili i muškarce i žene njihovih predodređenih spolnih uloga.

Patrijarhat je društveno uređenje rodovske zajednice u kojoj je grupa povezana srodstvom po muškoj liniji. Vlast je u rukama najstarijeg muškarca.

RAZVITAK RADIKALNOG FEMINIZMA:

Radikalni feminizam razvio je Pokret žena kasnih 1960-ih u SAD-u usporedno sa socijalističkim i liberalnim feminizmom. Pokret žena je bio aktivan na području o ljudskim pravima te je sudjelovao u političkim aktivnostima za ljudska prava u antiratnim kampanjama 1960. Radikalni feminizam je u početku bio koncentriran na velike gradove kao što su New York, Chicago i Boston a od 1968. do 1972. počeo se brže širiti po cijeloj državi. Američke radikalne feministkinje donijele su radikalni feminizam u Ujedinjeno Kraljevstvo. Britanske radikalne feministkinje prihvatile su radikalni feminizam kao uzbudljivu novu teoriju. (Donovan, 2000:155)

Britanske feministkinje su se 1970. podijelile na dvije velike škole mišljenja: socijalističku i radikalnu. Došlo je do još jedne podijele 1977. kada se iz ove dvije grupe izdvojila grupa koja sebe naziva revolucionarne feministkinje.

Žene su došle do zaključka da je uništenje vlasti patrijarha nužan korak do stvarne slobode društva. Pokret žena uveo je CR grupe (consciousness raising groups).

Te grupe ujedinile su intelektualke, radnice i pripadnice srednje klase u razvijenim zapadnim zemljama. Tijekom tih diskusija, žene su opazile zajednički i potiskujući sistem bez obzira na njihova politička opredjeljenja ili socijalni status. Te grupe omogućile su radikalnim feministkinjama razvitak političke ideologije baziran na ženskom pogledu na svijet, oprečno s drugim mogućnostima, kao na primjer s Marxističkom ideologijom koja je bila popularna u to vrijeme. Grupe uzdignute svijesti bile su aktivne u Nacionalnoj Organizaciji za Žene (NOW) tijekom 1970-ih.

Susan A. Watkins, Marisa Rueda i Marta Rodriguez nam u svom djelu *"Feminizam za početnike"* objašnjavaju razlog osnivanja NOW. Početkom Kennedyeva mandata novinarka Betty Friedan održavala je veze sa ženama u saveznim i državnim povjerenstvima koja su bila organizirana za istaživanje položaja žena. Nakon sastanka Povjerenstva za jednake mogućnosti zapošljavanja 1966. te žene su se gnjevne i ogorčene okupile u sobi Betty Friedan te su osnovale Nacionalnu Organizaciju za Žene smatrajući da moraju imati svoju organizaciju za građanska prava koja će se baviti položajem žena. Aktivistice organizacije postizale su rezultate, naime imale su veze u medijima i bile su iskusne lobistice. Slale su brzojave o spolnoj diskriminaciji u Washington, tužile su New York Times zbog oglasa za radna mjesta sa spolnom segregacijom, demonstrirale protiv Povjerenstva za jednake mogućnosti zapošljavanja i lobirale u zrakoplovnim tvrtkama koje su stjuardese prisiljavale da nakon udaje ili s trideset dvije godine prestanu raditi. (Watkins et alii, 2002:101)

Ti-Grace Atkinson osnovala je grupu Feministkinje nakon što je dala otkaz na mjestu predsjednice Njujorškog ogranka NOW u listopadu 1968. Grupa se u originalu zvala "the October 17 Movement" po datumu na koji je Atkinson dala otkaz. Feministkinje su izdale seriju članaka u ljeto 1969. U njima su formulirani važni aspekti o teoriji radikalnog feminizma. Osnovna teza koja je proizašla bila je da je politički okrutan sistem muško-ženskih uloga prvi i originalni model svih ugnjetavanja. Feministkinje su također smatrale da ako je brak primarna formalizacija progonjenja žena, one smatraju da je odbacivanje te institucije u teoriji i praksi primarni rad radikalnog feminizma. Shulamith Firestone je u dijelu *"The Dialectic of Sex"* izrekla kritiku da su feministkinje napale ljubav kao "instituciju" koja promiče ovisnost, ranjivost i sprečava potpuni razvitak ženinog ljudskog potencijala. Kasnije ju je Atkinson citirala u mnogim člancima. (Donovan, 2000:157)

Feministkinje su bile određene kao ne-hijerarhijska, primarna demokratska organizacija.

Radikalne feministkinje u New Yorku osnovale su 1967. i 1968. godine glavno tijelo radikalno-feminističke teorije. Prva važna radikalno-feministička publikacija *Notes from the First Year* objavljena je u lipnju 1968. godine, 1970. godine objavljena je *Notes from the Second Year* a 1971. *Notes from the Third Year*. Te publikacije uključivale su najvažnije rane objave o teoriji radikalnog feminizma.

Njujoške Radikalne Feministkinje još je jedna radikalno-feministička grupa. Osnovana je u prosincu 1969. godine. Osnovale su ju Shulamith Firestone, Anne Koedt, Diane Crothers i Cella Stetson Ware. Grupa je objavila manifest nazvan *"The*

Politics of the Ego". Ovaj izvještaj je bio prvi koji je objavio drugu centralnu tezu radikalnog feminizma, da ženino ugnjetavanje potječe primarno iz psiholoških a ne ekonomskih faktora.

Još jedan važan rani radikalno-feministički članak bio je *"The Fourth World Manifesto"* objavljen 1971. a autorica je bila Barbara Burris.

Josephine Donovan smatra da je teorija radikalnog feminizma najjasnije obrađena u dva teksta koja su objavljena 1970, to su *"Sexual Politics"* autorice Kate Millett i *"The Dialectic of Sex: The Case for Feminist Revolution"* autorice Shulamith Firestone. (2000:158) *The Dialectic of Sex* je revolucionarno djelo, puno je briljantnih zapažanja. Djelo je također puno pogrešnih prenatrženih pretjerivanja i neistinitosti. Unatoč pogreškama djelo u glavnim crtama prikazuje dosljednost teorije radikalnog feminizma i prikazuje viziju za budućnost te nove izazove. Firestoneova smatra da žensko potlačivanje leži u biološkoj a ne ekonomskoj problematici. Ona smatra da je ženska reproduksijska funkcija razlog za separaciju spolova. Kao ostale radikalne feministkinje vjeruje da je primarni cilj feminističke revolucije kraj tiraniji biološke obitelji. Kasnije su objavljena još dva veoma važna teksta, *"Amazon Odyssey"* autorice Ti-Grace Atkinson iz 1974. i *"Gyn/Ecology: The Metaethics of Radical Feminism"* autorice Mary Daly iz 1978. Djelo Kate Millet prezentirano je u "manifestu za revoluciju" povezano s organizacijom ženske grupe na sveučilištu Columbia gdje je Millet doktorirala engleski jezik i komparativnu književnost. *Sexual Politics* bila je preinačena verzija njezine doktorske disertacije. (Donovan, 2000: 159)

Radikalne feministkinje razvile su tezu da je silovanje političko sredstvo za teroriziranje žena. Barbara Mehrhof i Pamela Kearon objavile su 1971 članak *Rape: An Act of Terror*, u kojem su urgirale da je silovanje politički zločin, teroristički čin koji ženu čini potčinjenom. Ti-Grace Atkinson je 1974. godine objavila *Amazon Odyssey*, kolekciju dvadeset i četiri članaka i govora održanih između 1967. i 1972. godine. Djelo predstavlja važne ideje koje još nisu realizirane u potpunosti. Atkinsonina najradikalnija i najintrigantnija diskusija vodi se oko ideje ljubavi kao patologije, čija je jezgra u nekompletnim identitetima muškaraca i žena. Ona smatra da je fenomen ljubavi psihološki glavna točka u mučenju žena. Atkinson zaključuje da kad bi bile slobodne nebi trebale ljubav.

Donovan u svom djelu objašnjava i drugi val teorije radikalnog feminizma koji se odnosi na lezbijke i afroamerikanke. Crnkinje i ostale manjine u SAD-u doživljavale su dva izazova. Crnkinje su se morale boriti ne samo protiv seksizma u politici nego i protiv rasne diskriminacije. Također su se morale boriti i protiv rasizma u bjelačkim feminističkim organizacijama.(2000: 169)

Kao i bjelkinje feministice, crnkinje su odabrale feminizam jer su postale svjesne da su tretirane kao građani drugog reda. Crnkinje su imale drukčiju kulturalnu povijest od bjelkinja, pogotovo onih iz srednje klase koje su bile na čelu feminističkih pokreta. Zbog toga su bile u strahu od ne prihvaćanja njihovog identiteta. Cherrie Moraga objašnjava razlike bjelačkih i crnačkih doživljaja u djelu *"I Transfer and Go Underground"* iz 1980. Moraga želi uspostaviti feminizam koji ne niječe rasne, etičke i klasne razlike. Mnoge afroameričke feministkinje ističu razliku između njih i bjelkinja feministkinja. One ističu razlike u povijesti, naime bjelkinje su tražile prava da rade dok su crnkinje oduvijek morale raditi. One također ističu da češće ostaju udovice, imaju više djece, manje su plaćene, duže rade i manje su obrazovane. Bez obzira na razlike mnoge afroameričke feministkinje potiču na pregovore između dvije grupe kako bi se udružile i uspostavile zajedničke ciljeve.

Lezbijski feminizam razvio se u radikalnom feminizmu oko 1970. godine nakon perioda anti-lezbijskog stava i heteroseksualnog feminizma. Kasnih 1970-ih i ranih 1980-ih lezbijke su se zalagale za ideju da potlačivanje žena potječe iz heteroseksualizma. Kao crnkinje i lezbijke su doživljavale dvostruki izazov, ugnjetavane jer su žene i jer su homoseksualke. Morale su se nositi i sa homofobijom

ili strahom od homoseksualnosti te kasnije sa muškim šovinizmom.(Donovan, 2000:174) Njujorška grupa Radikalne Lezbijke objavile su prvo važno djelo o lezbijskoj feminističkoj teoriji *"The Woman Identified Woman"*. Djelo je objavljeno u *Notes From the Third Year* 1971. godine. U ovom djelu je razvijeno jedno od najvažnijih teorijskih koncepata koji uvode u drugi val radikalnog feminizma a to je onaj da žena identificira ženu. Radikalne Lezbijke objašnjavaju da koncept lezbijanizma nije samo stvar seksualnog identiteta. One objašnjavaju da je lezbijanizam kada žena posveti svoju energiju drugoj ženi te odbijaju identificiranja s muškarcima.

Još jedan važan članak objavljen u *Notes From the Third Year* je *"Loving Another Woman"* autorice Anne Koedt. Ona je intervjuirala feministicu koja je nedavno otkrila svoje lezbijske sklonosti o njezinom odnosu s drugom ženom. U tom članku homoseksualnost je prikazana kao veoma normalno iskustvo.

Još jedan aspekt lezbijske feminističke teorije koji je utemeljen 1970-ih je ideja da odnos između dvije žene ne mora uključivati seks, one mogu razviti model egalitarne veze. U članku objavljenom 1971. godine objavljeno je da feministice smatraju lezbijanizam stilom života koji se vrednuje sam po sebi a ne samo kao seksualna veza.

Gina Covina je 1975. godine objavila djelo *"Rosy Rightbrain's Exorcism/Invocation"* u kojem opisuje san separatista o kulturi centriranoj oko žene. Ona zamišlja da će se u toj utopiji umjetnost živjeti kao u starim matrijarhalnim umjetnostima. Covina razvija teoriju da se žene od muškaraca razlikuju u dva faktora. Prvi je taj da se žene prehistorijski razlikuju od muškaraca zbog različitih zadataka koje su obavljale. Drugi je taj da su provedene studije koje pokazuju da su žene inteligentnije od muškaraca. Još jedan važan esej koji je razvijao teoriju kulturalnih separatista bio je *"I Dream in Female: The Metaphors of Evolution"* iz 1975. autorice Barbare Starrett. Starrett smatra da se ženska osjećajnost i sistem vrednovanja moraju zamjeniti novim setom simbola. Ona smatra da se oni moraju reinterpetirati iz prošlosti. Novi simboli bi prikazivali tipične ženske reakcije kao što su subjektivnost, empatija, intuicija i racionalnost.

Kulturalni separatisti vide žensku kulturu kao pacifističku i ekološki holističku, za razliku od muške kulture koja je korijenovana u prehistorijskim iskustvima lova i jedenja mesa. Mnoge kulturalne feministkinje stoga smatraju da je vegetarijanstvo jedan od važnijih aspekata ženske kulture.

Cherrie Moraga i Gloria Anzaldua smišljaju projekt ljevičarski svijet, El Mundo Zordo, gdje će svi koji su etiketirani kao drugačiji naći svoj dom. One smatraju da žene svojom duhovnom povezanošću s tim grupama mogu stvoriti internacionalni feminizam.

ZAKLJUČNI DIO:

U ovom radu je objašnjen pojam feminizma kao pokreta a jednakost muškaraca i žena te je ukratko pojašnjena povijest feminizma. Definiran je pojam radikalnog feminizma kao pokreta koji promatra žensku potlačenost te vlast patrijarhata kao osnovni sistem moći na osnovu kojeg su organizirani ljudski odnosi u zajednici te su objašnjeni razlozi začetka pokreta radikalnog feminizma. Radikalni feminizam se kao pokret razvio radi borbe protiv vlasti patrijarhata te potpune ljudske slobode. Također su navedene važne grupe osnovane da bi promicale radikalni feminizam a to su Pokret žena, NOW iz kojeg se razvio radikalni feminizam, Feministkinje, Njujorške Radikalne Feministkinje i Radikalne Lezbijke. Također su navedena i najvažnija djela koja su obilježila začetke pokreta radikalnog feminizma. Najvažnije publikacije su Notes from the First Year, Notes from the Second Year i Notes from the Third Year. Obradeni su i problemi radikalnih feministkinja drugih rasa te radikalnih lezbijki koje su morale uložiti puno veći napor u borbu za jednakost i svoja prava.

Cilj ovoga rada bio je prikazati krajnje poteze koje su žene bile spremne učiniti da bi se izborile ne za jednakost, za što se zalaže feminizam, nego za prevlast žena i žensku utopiju očišćenu od muškaraca kao osoba nižeg reda. Feminizam kao pokret i radikalni feminizam često se izjednačuju iako su veoma različiti pa se nadam da će ovaj rad biti barem jedan korak u separaciji tih pojmova.

Literatura:

1. Donovan Josephine: Feminist teory:the intellectual traditions, Continuum, New York, 2000.
2. Rueda Marisa, Watkins S. A., Roriguez M.: Feminizam za početnike, Jesenski i Turk, Zagreb, 2002.
3. Hrvatska enciklopedija, leksikografski zavod Miroslava Krleže, Zagreb 2001.

Summary:

Feminism is a social movement that promotes the position of women in society and asks for political, economical and social equality between women and men. It is divided on marxist, liberal, socialist feminism, poststructuralistic feminism and radical feminism. Radical feminism is a branch of feminism that views women's oppression or patriarchy as the basic system of power upon which human relationships in society are arranged. It seeks to challenge why women must accept certain role in society only because of the gender. Radical feminism was developed by Movement women in the late 1960 in the United States of America. The first major radical feminist publication was Notes from the First Year, Notes from the Second Year and Notes from the Third Year. The most important radical feminism movement were Movement women, National Organisation for Women(NOW), New York Radical Feminists, the Feminists and Radical Lesbians.

Key words: feminism, radical feminism, women movements, men, women

Gotovi seminarski, maturalni, maturalni i diplomski radovi iz raznih oblasti, lektire , puškice, tutorijali, referati - specijalizovan tim za usluge visokokvalitetnog pisanja, istraživanja i obradu teksta za kompletan region Balkana.

Posetite nas na sajtovima ispod:

WWW.MATURSKIRADOVI.NET

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG

WWW.MATURSKI.NET

WWW.MATURSKI.ORG

WWW.SEMINARSKIRAD.INFO

Dostupni smo Vam 24h 365 dana u godini.

Za gotove verzije rada obratiti se na mail:

maturskiradovi.net@gmail.com

061/ 11-00-105

Seminarski, diplomski, maturalni radovi, prevodi na engleski i eseji...